

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta 24.09.2026

Vuoden 2027 talousarvion, vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman ja vuosien 2027–2036 investointiohjelman kehys

Valmistelijat / lisätiedot:
Kupiainen Jukka
Uppa Marianne
Ikävalko Jarmo
Ikäheimonen Taru
Laakso Maria
Merra Martti
Peltonen Kaisa
Taskinen Tapio
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta tekee vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman kehystä koskevan esityksen oman vastuualueensa osalta kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksen valmistelua varten liitteiden mukaisesti. Elinvoiman tulosalueelle varataan mahdollisuus tehdä teknisiä tarkennuksia.

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi investointikehyksen 2027–2036. Lisäksi lautakunta toteaa, että tulevien vuosien investointeja valmisteltaessa tulee ottaa huomioon selostusosassa todetut tilatarpeet.

Käsittely

Päätös

Selostus

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadinta alkaa kehysvaiheella, joka tarkentuu syksyllä talousarvioksi ja -suunnitelmaksi sisältäen 10 vuoden investointiohjelman.

Käyttötalouden kehys, investointikehys ja vuokratohdekehys ovat liitteinä.

Valtuusto on 8.6.2026 päättänyt vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman kehyksestä sekä vuosien 2027–2036 investointikehyksestä. Valtuusto on samassa kokouksessa päättänyt myös vuoden 2027 veroprosenteista.

Valtuuston päätöksen pohjalta toimialat ja tulosalue vievät esitykset lautakuntien ja jaostojen käsiteltäväksi viimeistään syyskuun aikana. Lautakunnat ja jaostot tekevät esitykset kaupunginjohtajan talousarvioesityksen jatkovalmistelua varten.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 27.10.2026. Valtuusto päättää vuoden 2027 talousarviosta sekä vuosien 2028–2029 taloussuunnitelmasta 3.12.2026.

Lähtökohdat talousarviovalmisteluun ja kaupungin talouden epätasapaino

Espoon talous on viime vuosina ajautunut epätasapainoon useiden samanaikaisten tekijöiden seurauksena. Sote-uudistus heikensi Espoon taloudellista asemaa pysyvästi, kaupunki on kasvanut viime vuodet voimakkaasti ja menojen kasvu on ollut nopeampaa kuin asiakas- ja asukasmäärän kasvu tai kaupungin tulojen kasvu. Rakenteellisia muutoksia ei saatu TaKE-ohjelmassa (Taloudellisesti kestävä Espoo) toteutettua riittävästi. Kasvava kaupunki tarvitsee palveluja ja investointeja, mutta nykyinen käyttötalouden ja investointien menokehitys ylittää sen mihin kaupungin tulokehitys ja rahoitusasema pystyvät vastaamaan. Talouden tasapainotus edellyttää pysyviä rakenteellisia muutoksia.

Talouteen liittyy edelleen epävarmuustekijöitä kuten verotulojen kehitys, investointiohjelman realistisuus ja globaalin toimintaympäristön epävakaus. Nämä voivat edelleen heikentää talouden tilannetta ja kasvattaa sopeutustarvetta. Myös valtion toimenpiteet vaikuttavat suoraan Espoon talouteen. Työllisyysuudistus siirsi kaupungeille uusia vastuita ja rahoitusriskejä, mikä kasvattaa rakenteellista alijäämää erityisesti tilanteessa, jossa työttömyysaste ei ole palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle.

Talouden tasapainottaminen on välttämätöntä, jotta velkaantumisen kasvu voidaan pysäyttää ja kaupungin taloudellinen asema turvata.

Valtuusto päätti vuoden 2026 talousarvion yhteydessä, että kaupunginhallitus käynnistää valmistelun tulevan vuoden kehys-, vero- ja talousarviopäätöksentekoa varten Espoo-tarinassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Talouden tasapainotustyön tehtävänä on varmistaa Espoo-tarinassa hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamisen. Tavoitteena on saavuttaa tasapaino vuoden 2029 loppuun mennessä siten, että tasapainotuksella tavoitellaan keskimäärin n. 70 milj. euron vuosivaikutukseen taloussuunnitelmakaudella 2027–2029. Valtuuston päätöksen mukaan tasapainotustyö tulee painottua taloussuunnitelmakauden ensimmäisille vuosille 2027–2028, varmistaen tasapainotuksen kumulatiivinen vaikutus koko taloussuunnitelmakauden ajalle.

Talousarvion ja taloussuunnitelman kehys

Valtuusto hyväksyi 8.6.2026 vuoden 2027 talousarvion kehysten sekä vuosien 2028–2029 taloussuunnitelmakehysten, jotka perustuvat Espoo-tarinan keskeisiin linjauksiin, valtuuston 4.12.2025 hyväksymään vuoden 2026 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2027–2028 sekä talouden tasapainotuksen neuvottelutulokseen. Lisäksi valtuusto kehotti kaupunginjohtajaa ryhtymään tarvittaviin jatkovalmisteluihin neuvottelutuloksen mukaisesti. Valtuuston kehyspäätöksen toteutuminen edellyttää sen taustalla olevien ja valtuuston 8.6. tiedoksi merkitsemien tasapainotuksen valmistelukehotusten toteuttamista.

Keskeisenä tavoitteena on turvata toimintakykyinen Espoo 2030-luvulla. Tämä edellyttää tuottavuuden parantamista palvelujen järjestämisessä sekä johtamisessa, asiantuntijatyössä, hallinto- ja tukitehtävissä. Uusien toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto sekä teknologian hyödyntäminen ovat keskeinen osa tuottavuuden parantamisessa. Organisaation kehittäminen ja rakenteelliset muutokset tukevat Espoo-tarinan tavoitteissa onnistumista, kaupungin johtamista, sujuvoittaa prosesseja, yksinkertaistaa organisaation rakennetta ja kehittää taloudellista vaikuttavuutta.

Kehyslaskelmat sisältävät ulkoiset tulot ja menot. Kaupungin sisäiset tulot ja menot huomioidaan talousarvion yhteydessä sen jälkeen, kun talouden tasapainotustoimenpiteet on tarkemmin laskettu sisäisiin eriin. Niistä ei aiheudu muutoksia talouden tasapainotuskokonaisuuteen.

Neuvottelutuloksen mukaisten toimenpiteiden vuosittaiset määräraha-vaikutukset on huomioitu toimialojen ja tulosalueen kehyslukuihin. Organisaatio- sekä hallinto- ja tukitoimintojen tarkastelun vaikutukset eivät sisällyt vielä toimialojen kehyslukuihin. Vaikutukset huomioidaan kaupunginjohtajan talousarvioesityksen yhteydessä.

Vuodelle 2027 kehyksessä varaudutaan n. 2,2 % menojen kokonaiskasvuun, huolimatta talouden tasapainotuksen vaikutuksista. Talouden tasapainotuksella hillitään menojen kasvua, mutta se ei pysäytä kasvua tai pienennä toimialojen kokonaismenoja, pois lukien konsernihallinto. Talouden tasapainotuksen toimenpiteillä on keskeisiä vaikutuksia vuodelle 2027, jonka takia toimenpiteiden valmistelu tulee käynnistää mahdollisimman nopeasti. Näin vuodelle 2027 asetetut tavoitteet saadaan toteutumaan täysimääräisinä. Toimenpiteiden tarvittavan jatkovalmistelun ja toimeenpanon viivästymisen kasvattaisi sopeutustarvetta ja siirtäisi painetta taloussuunnitelmakauden loppupuolelle, mikä ei ole realistista.

Vuoden 2027 kehyksen tilikauden tulos on 94 milj. euroa ja investointimenot 362 milj. euroa. Vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen, jonka takia toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen 44 milj. euroa. Investointien rahavirta on alijäämäinen koko taloussuunnitelmakauden ajan, pienentyen kuitenkin kauden lopulla noin -13 milj. euroon. Lainakanta kasvaa vuoden 2025 tasosta vuoden 2029 loppuun mennessä noin 54 milj. euroa, mutta lainakanta per asukas pysyy vuoden 2025 tasolla, johtuen asukasmäärän kasvusta. Taloussuunnitelmakauden lainojen takaisinmaksut noin 150 milj. euroa katetaan kassavaroin.

Investointiohjelma jatkuu mittavana

Valtuustokauden 2026–2029 investointien kokonaismäärä on enintään 1 738 milj. euroa. Kokonaismäärään sisältyy sekä kaupungin omat investoinnit ml. yhtiöhankkeena toteutettava Tapiolan stadion sekä vuokrakohteena hankittavien toimitilojen kustannukset kaudella 2026–2029. Kaupungin omat investoinnit ovat yhteensä 1 582 milj. euroa ja vuokrakohteet sekä muilla malleilla mm. PPP-malli (Public-Private Partnership) hankittavat yhteensä 155 milj. euroa.

Investointiohjelman valmistelussa on huomioitu esiin tulleita lisäinvestointitarpeita sekä päivitetty hankkeiden tarkentuneita kustannusarvioita sekä hankkeiden ajoitusmuutokset (suunnittelun ja hankeaikataulun tarkennukset sekä tekniset muutokset).

Toimitilainvestointeihin on päivitetty useampi päiväkotikohde peruskorjauksesta korvaavaksi uudisrakennukseksi tai lisätty kohteeseen myös laajennus. Lisäksi muutamien koulukohteiden ajoitusta on aikaistettu.

Talouden tasapainotustoimenpiteenä investointiohjelmaan on tehty eräitä karsintoja ja hankkeiden aikataulujen lykkäyksiä. Valmistelun haasteena on ollut lisäinvestointitarpeet, jotka kompensoivat investointeihin esitettyjä säästöjä ja siirtoja. Investointien osalta valmistelun lähtökohtana on valtuuston viime joulukuussa taloussuunnitelman yhteydessä hyväksymä investointiohjelma.

Investointikehykseen 2027–2036 sisältyvät liikunnan toimitilahankkeet (Valtuusto 8.6.2026 § 85)

- Tapiolan uimahallin peruskorjaus ja laajennus – hankkeelle on varattu rakentamismäärärahaa siten, että hanke valmistuu vuonna 2028. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta.
- Espoonlahden uimahallin korvaavalle hallille on varattu rakentamismäärärahat vuosille 2029–2031 yhteensä 34 M€. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta. Määräraha ei sisällä syvää monitoimiallasta eikä maauimalaa. Valtuusto palautti Espoonlahden uimahallin hankesuunnitelman uudelleen valmisteluun 24.3.2025. Liikunta- ja hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Espoonlahden uintikeskuksen ja maauimalan uuden tarveselvityksen 5.2.2026.
- Espoonlahden nykyisen uimahallin ylläpitokorjauksiin on varattu 0,5 M€ / vuosi vuosille 2027–2031. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta.
- Leppävaaran stadionille (katsomorakennus) sisätilojen peruskorjaukseen on varattu suunnittelurahaa vuodesta 2035 alkaen. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta. Hankkeesta tulee tehdä kuntoarvio, korjaussuunnitelma ja kustannusennuste.
- Kivenlahden kentän pukutilarakennukselle on varattu 1,7 M€ rakentamismääräraha vuodelle 2028. Hankkeen valmistuminen on siirtynyt vuodella eteenpäin suunnitteluajataulusta johtuen. Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa rakentamismäärärahat oli esitetty vuosille 2026–2027.
- Gräsanniityn (Telaniitty) kentän huoltorakennukselle (pukutilarakennus) on varattu vuokrakohteena määrärahaa vuodesta 2027 alkaen. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta.
- Matinkylän uimarannan pukutiloille on varattu rakentamismäärärahat vuosille 2028–2029 yhteensä 1,4 M€. Hankkeen aikataulua on lykätty kahdella vuodella. Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa rakentamismäärärahat oli esitetty vuosille 2026–2027.
- Latokasken urheilupuiston liikunta-, puku- ja huoltotiloille on varattu vuokrakohteena määrärahaa vuodesta 2030 alkaen. Liikunta- ja pukutilat on alustavasti suunniteltu otettavaksi sekä koulu- että urheiluseurakäyttöön. Tilat toteutetaan yhteisöhankeena.

- Tapiolan stadion ja pysäköintilaitos toteutetaan yhtiöhankeena. Investointikehyksessä 2027–2036 ei ole esitetty yhtiöhankkeita. Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa hankkeelle on varattu 74 M€ yhtiöhankeena.
- Tapiolan urheiluhallin ylläpitäviin korjauksiin on varattu 2,5 M€ vuosille 2027–2028.
- Kuninkaantien lukio ja Keski-Espoon uimahalli. Rakennuksen lunastukseen on varattu 6 M€ vuodelle 2028. Tämä vastaa Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 päätöstä toimitilahankkeiden investointiohjelmasta.
- Muut kouluhankkeet, jotka sisältävät sisä- ja ulkoliikuntatiloja. Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö vastaa koulujen kenttien kunnossapidosta sekä kenttien vuorojaosta. Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö maksaa puolet koulujen liikuntatilojen vuokrasta ja vastaa niiden ilta- ja viikonloppukäytön vuorojaosta.

Liikunnan ja urheilun tulosityksikön tunnistetut tilatarpeet tulevan investointiohjelman valmistelua varten

1. Espoonlahden uintikeskus ja maauimala. Liikunta- ja hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Espoonlahden uintikeskuksen ja maauimalan uuden tarveselvityksen 5.2.2026. Liikunta- ja hyvinvointilautakunta esittää uuden hankesuunnitelman ja kustannusennusteen laatimista 5.2.2026 hyväksytyn tarveselvityksen mukaisesti sisältäen syvän monitoimialtaan ja maauimalan.
2. Tapiolan uusi monitoimihalli. Valtuusto on päättänyt, että uusi monitoimihalli ei sisälly stadionhankkeeseen. Uusi monitoimihalli on asemakaavassa sijoitettu stadionin yhteyteen. Uudisrakennuksena toteutettavalle uudelle monitoimihallille tulee etsiä vaihtoehtoisia rahoitus- tai yhteisöhankealleja. Nykyinen vuonna 1972 rakennettu Tapiolan urheiluhalli on huonokuntoinen ja liikuntamitoiltaan alimittainen. Tapiolan urheiluhallin ylläpitäviin korjauksiin on varattu 2,5 M€ vuosille 2027–2028.
3. Finnoon merellisen ulkoilun tukikohta. Finnoon alueen rakentumisen ja kaavamuutosten myötä liikunnan nykyinen tukikohta ja varikkoalue joudutaan siirtämään ja rakentamaan uudet tilat. Uusi merellinen tukikohta keskeisellä sijainnilla on kriittinen Espoon saaristoa, meriuiamarantoja ja satamapalveluita tukeville toiminnoille. Tästä tukikohdasta ja varikolta hoidetaan, huolletaan ja korjataan kaupungin vastuulla olevat 10 satamaa, 10 meriuiamarantaa, kilometreittäin veneväyliä ja niiden väylämerkkejä sekä Espoon 11 ulkoilusaarta. Huoltomatkat Finnoosta maitse ja etenkin vesiteitse eri puolelle Espoon vastuualuetta ovat kohtuulliset, ja myös kaluston sijoittelun kannalta Finnoo on toiminnallisesti ainoa vaihtoehto. Hanke on esitetty selvityskohteena Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa.
4. Hansavalkaman kentän huoltorakennus (puku-, wc-, pesu- ja huoltotilat). Väliaikaisen huoltorakennuksen määräaikainen rakennuslupa päättyy 2028. Rakennusluvan loppuessa tulee toteuttaa pysyvä huoltorakennus. Hanke on esitetty selvityskohteena Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa.
5. Säterinniityn kentän huoltorakennus (puku-, wc-, pesu- ja huoltotilat). Väliaikaisen huoltorakennuksen määräaikainen rakennuslupa päättyy 2029. Rakennusluvan loppuessa tulee toteuttaa pysyvä huoltorakennus. Hanke on esitetty selvityskohteena Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa.

6. Tapiolan Jääpuutarhan pukutilat. Nykyiset Tapiolan Jääpuutarhan pukuhuone-, kahvio-, välinevuokraamo- ja koneiston tilat ovat toimivat ja sijainniltaan erinomaiset, mutta rakennuksen määräaikainen rakennuslupa päättyy 31.3.2029. Rakennus on purettava ja rakennuspaikka on palautettava alkuperäisen mukaiseksi luvan voimassaoloajan loppuun mennessä, ellei asemakaavan mukaiselle uudelle rakennukselle ole haettu lupaa. Tilojen pysyvä sijainti altaan reunalla on ratkaistu Kulttuurialueen kaavamuutoksen yhteydessä. Hanke on esitetty selvityskohteena Kaupunginvaltuuston 4.12.2025 hyväksymässä toimitilahankkeiden investointiohjelmassa.
7. Käynnissä olevia Kivenlahden ja Klobbenin uimarantojen yksityisiä julkiset pukutilat sisältäviä hankkeita tulee edistää. Selvityskohteeksi tulee nostaa Haukilahden uimarannan pukutilaratkaisu.

Päätöshistoria

Liitteet

1	Kehyslaskelmat 2027-2029
2	Investointiohjelma 2027-2036
3	Vuokrakohteet 2027-2036

Oheismateriaali

Tiedoksi